

**Egyezmény
az emberi jogok
és alapvető szabadságok
védelméről**

és kiegészítő jegyzőkönyvei

Official version:

Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms – as amended by Protocol No. 11 / Convention de sauvegarde des droits de l’homme et des libertés fondamentales – telle qu’amendée par le Protocole n° 11 (European Treaty Series, Nos 5, 9, 46, 114, 117, 155 / Série des traités européens, n° 5, 9, 46, 114, 117, 155)
Strasbourg, Council of Europe

Protocol No 12. to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms / Protocole n° 12 □ la Convention de sauvegarde des droits de l’homme et des libertés fondamentales (European Treaty Series, No 177. / Série des traités européens, n° 177) (bilingual edition, English and French)
Strasbourg, Council of Europe, November 2000
ISBN 92-871-4519-9

Protocol No 13. to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms concerning the abolition of the death penalty in all circumstances / Protocole n° 13 □ la Convention de sauvegarde des droits de l’homme et des libertés fondamentales, relatif □ l’abolition de la peine de mort en toutes circonstances (European Treaty Series, No 187. / Série des traités européens, n° 187) (bilingual edition, English and French)
Strasbourg, Council of Europe, 2002
ISBN 92-871-4911-9

Protocol No 14. to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, amending the control system of the Convention / Protocole n° 14 □ la Convention de sauvegarde des droits de l’homme et des libertés fondamentales, amendant le système de contrôle de la Convention (Council of Europe Treaty Series, No 194. / Série des traités du Conseil de l’Europe, n° 194) (bilingual edition, English and French)
Strasbourg, Council of Europe, July 2004
ISBN 92-871-5500-3

A jelen kiadvány az Egyezménynek a 11. jegyzőkönyv szerinti egységes szerkezetbe foglalt szövege; a Magyar Közlöny 1998/90. számában kihirdetett hiteles magyar nyelvű fordítás. A 12. jegyzőkönyv szövege nyersfordítás. A 13. jegyzőkönyv szövege a Magyar Közlöny 2004/25. számában kihirdetett hivatalos magyar nyelvű fordítás. A 14. jegyzőkönyv szövege a Magyar Közlöny 2005/152. számában kihirdetett hivatalos magyar nyelvű fordítás.

Harmadik, bővített, javított kiadás

Kiadja az Európa Tanács Információs és Dokumentációs Központ
1055 Budapest, Kossuth tér 1-3.
Felelős kiadó: Pappné Farkas Klára igazgató
Nyomdai előállítás: Porszinter Kft.
Példányszám: 1000

MEGJEGYZÉS

Az Egyezmény szövegét módosították az 1970. szeptember 21-én hatályba lépett 3. számú, az 1971. december 20-án hatályba lépett 5. számú és az 1990. január 1-jén hatályba lépett 8. számú kiegészítő jegyzőkönyvek rendelkezései, és tartalmazta a 2. számú jegyzőkönyv szövegét is, amely 5. Cikk 3. bekezdése értelmében 1970. szeptember 21. napján történt hatályba lépésével az Egyezmény szerves részévé vált. A 11. jegyzőkönyv 1998. november 1-jei hatályba lépésével felváltja az ezen jegyzőkönyvek által módosított vagy beillesztett összes rendelkezést. Ettől az időponttól kezdve az 1994. október 1-jén hatályba lépett 9. számú jegyzőkönyv hatályát veszti.

EGYEZMÉNY AZ EMBERI JOGOK ÉS ALAPVETŐ SZABADSÁGOK VÉDELMEÉRŐL

Az aláíró Kormányok, az Európa Tanács Tagjai,

figyelembe véve az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, amelyet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 1948. december 10-én meghirdetett,

figyelembe véve, hogy ez a Nyilatkozat a benne lefektetett jogok általános és hatékony elismerésének és megtartásának biztosítását célozza,

figyelembe véve, hogy az Európa Tanács célja a tagjai közötti szorosabb egység megvalósítása, és hogy e cél elérésének egyik módszere az emberi jogok és alapvető szabadságok megóvása és további fejlesztése,

újra megerősítve mélységes hitüket azokban az alapvető szabadságokban, amelyek az igazság és a béke alapjai a világon, és amelyek fenntartásának legjobb eszköze egyrészt a hatékony politikai demokrácia, másrészt azoknak az emberi jogoknak a közös felfogása és tiszteletben tartása, melyeken ezek a szabadságok alapulnak,

abban az elhatározásban, hogy – mint az európai országok hasonló felfogású Kormányai, melyek a politikai hagyományok, eszmények, a szabadság és a jog uralma közös örökségével rendelkeznek – megteszik az első

lépéseket egyes, az Egyetemes Nyilatkozatban foglalt jogok közös biztosítására,

az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

Kötelezettség az emberi jogok tiszteletben tartására

A Magas Szerződő Felek biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára a jelen Egyezmény I. fejezetében meghatározott jogokat és szabadságokat.

I. Fejezet

JOGOK ÉS SZABADSÁGOK

2. Cikk

Élethez való jog

1. A törvény védi mindenkinek az élethez való jogát. Senkit nem lehet életétől szándékosan megfosztani, kivéve, ha ez halálbüntetést kiszabó bírói ítélet végrehajtása útján történik, amennyiben a törvény a bűncselekményre ezt a büntetést állapította meg.
2. Az élettől való megfosztást nem lehet e cikk megsértéseként elkövetettnek tekinteni akkor, ha az a

feltétlenül szükségesnél nem nagyobb erőszak alkalmazásából ered:

- a) személyek jogtalan erőszakkal szembeni védelme érdekében;
- b) törvényes letartóztatás foganatosítása vagy a törvényesen fogva tartott személy szökésének megakadályozása érdekében;
- c) zavargás vagy felkelés elfojtása céljából törvényesen tett intézkedés esetén.

3. Cikk

Kínzás tilalma

Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak, vagy büntetésnek alávetni.

4. Cikk

Rabszolgaság és kényszermunka tilalma

1. Senkit sem lehet rabszolgaságban vagy szolgaságban tartani.
2. Senkit sem lehet kényszer- vagy kötelező munkára igénybe venni.
3. E cikk szempontjából a „kényszer- vagy kötelező munka” kifejezés nem foglalja magában:

- a) azt a munkát, amelyet az Egyezmény 5. Cikke rendelkezéseinek megfelelően eszközölt letartóztatás folyamán, vagy az ilyen letartóztatás alól történt feltételes szabadlábra helyezés idején általában megkövetelnek;
- b) a katonai jellegű szolgálatot, illetőleg a katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó személyek esetében olyan országokban, amelyekben ezt elismerik, a kötelező katonai szolgálat helyett megkívánt szolgálatot;
- c) a közösség létét vagy jólétét fenyegető szükségállapot vagy természeti csapás esetén előírt szolgálatot;
- d) a rendes állampolgári kötelezettségek körébe tartozó munkát vagy szolgálatot.

5. Cikk

Szabadsághoz és biztonsághoz való jog

1. Mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve az alábbi esetekben és a törvényben meghatározott eljárás útján:
 - a) törvényes őrizetben tartás az illetékes bíróság által történt elítélést követően;

- b) olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki nem tesz eleget a bíróság törvényes rendelkezésének, illetőleg a törvény által megállapított kötelezettség teljesítésének biztosítása céljából történő letartóztatás vagy őrizetbe vétel;
- c) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel abból a célból, hogy e bűncselekmény elkövetése alapos gyanúja miatt az illetékes hatóság elé állítsák, vagy amikor ésszerű oknál fogva szükséges, hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetésében vagy annak elkövetése után a szökésben;
- d) a kiskorú őrizetbe vétele törvényes rendelkezés alapján nevelési felügyelet céljából vagy törvényes őrizetben tartása az illetékes hatóság elé állítás céljából;
- e) törvényes őrizetbe vétel fertőző betegségek terjedésének megakadályozása céljából, valamint elmebetegek, alkoholisták, kábítószer-élvezők vagy csavargók őrizetbe vétele;
- f) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel az országba való jogtalan belépés megakadályozása céljából vagy olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki ellen intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása céljából.

2. Minden letartóztatott személyt haladéktalanul az általa értett nyelven tájékoztatni kell letartóztatása okairól és az ellene felhozott vádról.
3. E Cikk 1. c) bekezdésének rendelkezésével összhangban letartóztatott vagy őrizetbe vett minden személyt haladéktalanul bíró vagy a törvény által bírói hatáskörrel felruházott más tisztségviselő elé kell állítani, és a letartóztatott vagy őrizetbe vett személynek joga van arra, hogy ésszerű időhatáron belül tárgyalást tartsanak ügyében vagy a tárgyalásig szabadlábba helyezték. A szabadlábba helyezés olyan feltételekhez köthető, melyek biztosítják a tárgyaláson való megjelenést.
4. Szabadságától letartóztatás vagy őrizetbe vétel folytán megfosztott minden személynek joga van olyan eljáráshoz, melynek során őrizetbe vételének törvényességéről a bíróság rövid határidőn belül dönt, és törvényellenes őrizetbe vétele esetén szabadlábba helyezését rendeli el.
5. Mindenkinek, aki e cikk rendelkezéseinek megsértésével végrehajtott letartóztatás vagy őrizetbe vétel áldozata, joga van kártalanításra.

6. Cikk

Tisztességes tárgyaláshoz való jog

1. Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Az ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni, a tárgyalóterembe történő belépést azonban meg lehet tiltani a sajtónak és a közönségnek a tárgyalás teljes időtartamára vagy egy részére annyiban, amennyiben egy demokratikus társadalomban ez az erkölcsök, a közrend, illetőleg a nemzetbiztonság érdekében szükséges, ha e korlátozás kiskorúak érdekei vagy az eljárásban részt vevő felek magánéletének védelme szempontjából szükséges, illetőleg annyiban, amennyiben ezt a bíróság feltétlenül szükségesnek tartja, mert úgy ítéli meg, hogy az adott ügyben olyan különleges körülmények állnak fenn, melyek folytán a nyilvánosság az igazságszolgáltatás érdekeit veszélyeztetné.
2. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.

3. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van – legalább – arra, hogy
- a) a legrövidebb időn belül tájékoztassák olyan nyelven, amelyet megért, és a legrészletesebb módon az ellene felhozott vád természetéről és indokairól;
 - b) rendelkezék a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel;
 - c) személyesen vagy az általa választott védő segítségével védekezhessék, és ha nem állnak rendelkezésre eszközök védő díjazására, amennyiben az igazságszolgáltatás érdekei ezt követelik meg, hivatalból és ingyenesen rendeljenek ki számára ügyvédet;
 - d) kérdéseket intézzen vagy intéztessen a vád tanúihoz, és kieszközhessen a mentő tanúk megidézését és kihallgatását ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy a vád tanúit megidézik, illetve kihallgatják;
 - e) ingyenes tolmács álljon rendelkezésére, ha nem érti vagy nem beszél a tárgyaláson használt nyelvet.

7. Cikk

Büntetés kiszabásának tilalma törvényi rendelkezés nélkül

1. Senkit sem szabad elítélni olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely elkövetése idején a hazai vagy nemzetközi jog alapján nem volt bűncselekmény. Ugyancsak nem lehet a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni.
2. Ez a Cikk nem zárja ki valamely személy bíróság elé állítását és megbüntetését olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely elkövetése idején a civilizált nemzetek által elismert általános jogelvek szerint bűncselekmény volt.

8. Cikk

Magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog

1. Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.
2. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védel-

me, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.

9. Cikk

Gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadság

1. Mindenkinek joga van a gondolat-, a lelkiismeret- és vallásszabadsághoz; ez a jog magában foglalja a vallás vagy meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy meggyőződésnek mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben istentisztelet, oktatás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatásának jogát.
2. A vallás vagy meggyőződés kifejezésre juttatásának szabadságát csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a közbiztonság, a közrend, közegészség vagy az erkölcsök, illetőleg mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükségesek.

10. Cikk

Véleménynyilvánítás szabadsága

1. Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vélemény-

alkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárokon tekintet nélkül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna. Ez a cikk nem akadályozza, hogy az államok a rádió, televízió vagy mozgóképfelvételek működését engedélyezéshez kössék.

2. E kötelezettségekkel és felelősséggel együttjáró szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jó hírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából.

11. Cikk

Gyülekezés és egyesülés szabadsága

1. Mindenkinek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való egyesülés szabadságához, beleértve érdekei védelmében a szakszervezetek alapítását és az azokhoz való csatlakozásnak a jogát.

2. E jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek. Ez a Cikk nem tiltja, hogy e jogoknak a fegyveres erők, a rendőrség vagy az államigazgatás tagjai által történő gyakorlását a törvény korlátozza.

12. Cikk

Házasságkötéshez való jog

A házasságkötési korhatárt elért férfiaknak és nőknek joguk van a házasságkötésre és a családalapításra, az e jog gyakorlását szabályozó hazai törvények szerint.

13. Cikk

Hatékony jogorvoslathoz való jog

Bárkinek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg.

14. Cikk

Megkülönböztetés tilalma

A jelen Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.

15. Cikk

Az Egyezmény hatályának felfüggesztése szükséghelyzet esetén

1. Háború vagy a nemzet létét fenyegető más rendkívüli állapot esetén bármely Magas Szerződő Fél a jelen Egyezményben meghatározott kötelezettségeitől eltérő intézkedéseket tehet a helyzet szükségessége által feltétlenül megkívánt mértékben, feltéve, hogy az ilyen intézkedések nem ellentétesek egyéb nemzetközi jogi kötelezettségeivel.
2. E rendelkezés alapján nem lehet eltérni a 2. Cikk rendelkezéseitől, kivéve a jogszerű háborús cselekmények következtében okozott haláleseteket, vagy a 3. Cikk, 4. Cikk (1. bekezdés), valamint a 7. Cikk rendelkezéseitől.

3. Az eltérés jogával élő Magas Szerződő Fél az Európa Tanács Főtitkárának teljes körű tájékoztatást ad az általa tett intézkedésekről és azok okairól. Ugyancsak tájékoztatja az Európa Tanács Főtitkárát, amikor az ilyen intézkedések hatályukat veszítették és az Egyezmény rendelkezéseit ismét teljes mértékben végrehajtják.

16. Cikk

Külföldiek politikai tevékenységének korlátozása

A 10., 11. és 14. Cikk rendelkezéseit nem lehet úgy tekinteni, mint amelyek akadályoznák a Magas Szerződő Feleket, hogy a külföldiek politikai tevékenységét korlátozásnak vessék alá.

17. Cikk

Joggal való visszaélés tilalma

Az Egyezmény egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az bármely állam, csoport vagy személy számára jogot biztosítana olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az Egyezményben foglalt jogok és szabadságok megsértésére vagy pedig az Egyezményben meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozására irányul.

18. Cikk

Jogkorlátozás alkalmazásának megszorítása

A jelen Egyezményben említett jogok és szabadságok korlátozásait nem lehet más célra alkalmazni, mint amelyre elő vannak írva.

II. Fejezet

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

19. Cikk

A Bíróság felállítása

A Magas Szerződő Felek által az Egyezményben és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben vállalt kötelezettségek tiszteletben tartásának biztosítása céljából az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) létesül. A Bíróság állandó jelleggel működik.

20. Cikk

A bírák száma

A Bíróság ugyanannyi bíróból áll, mint amennyi a Magas Szerződő Felek száma.

21. Cikk

A hivatalviselés feltételei

1. A bírának a legmagasabb erkölcsiséggel kell rendelkezniük és vagy magas bírói hivatal betöltéséhez szükséges képesítéssel kell bírniuk, vagy elismert szakértelemmel bírójogásznak kell lenniük.
2. A bírák egyéni minőségükben vesznek részt az ítélkezésben.
3. Hivatali idejük alatt a bírák nem vállalhatnak semmi olyan tevékenységet, amely összeférhetetlen a függetlenségükkel és pártatlanságukkal vagy egy teljes munkaidőt igénylő tisztség betöltésének követelményeivel; e rendelkezés alkalmazásával kapcsolatos kérdésekben a Bíróság dönt.

22. Cikk

A bírák választása

1. A bírákat a Parlamenti Közgyűlés valamennyi Magas Szerződő Fél tekintetében szótöbbséggel, a Magas Szerződő Fél által állított három jelöltet tartalmazó jegyzékből választja.
2. Ugyanezt az eljárást kell követni a Bíróság kiegészítésére új Magas Szerződő Felek csatlakozása, valamint az esetenkénti üresedések betöltése alkalmával.

23. Cikk

A hivatalviselés ideje

1. A bírákat hatéves időszakra választják. A bírák újra-választhatók. Mindamellett az első választáskor megválasztott bírák felének hivatalviselési ideje három év elteltével lejár.
2. Azokat a bírákat, akiknek hivatalviselési ideje a kezdeti három év elteltével lejár, az Európa Tanács Főtitkára az első választást követően haladéktalanul sorshúzással választja ki.
3. Avégből, hogy hacsak lehetséges, a bírák hivatalviselési idejét minden harmadik évben megújítsák, a Parlamenti Közgyűlés minden újabb választást megelőzően határozhat úgy, hogy egy vagy több megválasztandó bíró hivatalviselési ideje eltér a hatévi időszaktól, de az ekkor sem lehet kilenc évnél hosszabb és három évnél rövidebb.
4. Ha egyszerre több választásra is sor kerül és a Parlamenti Közgyűlés az előző bekezdést alkalmazza, a hivatalviselési idők elosztása közvetlenül a választás után, az Európa Tanács Főtitkára általi sorshúzással történik.
5. Az a bíró, akit egy hivatalviselési idejét le nem töltött bíró helyére választottak, tisztségét elődje hivatali idejének hátralevő időszakára viseli.

6. A bírák hivatalviselési ideje 70. életévük betöltésekor lejár.
7. A bírák utódjuk megválasztásáig viselik tisztségüket. Hivatali idejük lejárta után is eljárnak azonban a már folyamatban levő ügyekben.

24. Cikk

Elmozdítás

Bírót csak a többi bíró arra vonatkozó kétharmados többséggel hozott határozatával lehet hivatalából elmozdítani, hogy többé már nem felel meg a tisztsége ellátásához megkívánt feltételeknek.

25. Cikk

A Bíróság Hivatala és jogi titkárai

A Bíróság Hivatallal rendelkezik, melynek működését és szervezetét a Bíróság eljárási szabályzatában kell megállapítani. A Bíróság munkáját jogi titkárok segítik.

26. Cikk

A teljes ülés

A Bíróság teljes ülése

- a) megválasztja az elnökét és egy vagy két alelnökét hároméves időtartamra, akik újraválaszthatók;
- b) meghatározott időtartamra Kamarákat állít fel;
- c) megválasztja a Bíróság Kamaráinak elnökeit, akik újraválaszthatók;
- d) elfogadja a Bíróság eljárási szabályzatát; és
- e) megválasztja a Hivatalvezetőt és egy vagy több helyettesét.

27. Cikk

Tanácsok, Kamarák és a Nagykamara

1. Az eléje terjesztett ügyekben a Bíróság háromtagú bírói tanácsban, hét bíróból álló Kamarában vagy tizenhét bíróból álló Nagykamarában jár el. A Bíróság Kamarái meghatározott időtartamra tanácsokat hoznak létre.
2. Hivatalból tagja a Kamarának és a Nagykamarának az érdekelt állam tekintetében választott bíró, illetve ilyen hiányában, vagy ha ez a bíró eljárásában akadályoztatva van, az ezen állam által választott személy, aki bírói minőségben jár el.

3. A Nagykamarában részt vesznek még: a Bíróság elnöke és alelnökei, a Kamarák elnökei és az eljárási szabályzatnak megfelelően választott más bírák. A 43. Cikk alapján a Nagykamara elé utalt ügyben nem járhat el a Nagykamarában a határozatot hozó Kamara bírója, kivéve annak elnökét és az érdekelt állam tekintetében eljáró bírót.

28. Cikk

Elfogadhatatlanná nyilvánítás a tanácsok részéről

A tanács egyhangú szavazással elfogadhatatlannak nyilváníthat vagy az ügylajstromból törölhet a 34. Cikk alapján benyújtott olyan egyéni kérelmet, amelyben ilyen határozat további vizsgálat nélkül meghozható. Ez a határozat végleges.

29. Cikk

A Kamarák határozatai az elfogadhatóságról és az érdemről

1. Ha a 28. Cikk alapján nem hoztak határozatot, a Kamara hoz határozatot a 34. Cikk alapján benyújtott egyéni kérelmek elfogadhatósága és érdeme tekintetében.

2. Kamara hoz határozatot a 33. Cikk alapján benyújtott, államok közötti kérelmek elfogadhatóságáról és érdeméről.
3. Az elfogadhatóság tekintetében külön határozatot hoznak, hacsak a Bíróság rendkívüli esetekben másképpen nem dönt.

30. Cikk

Hatáskör átadása a Nagykamarának

Amennyiben a Kamara előtt folyamatban levő ügyben az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezése tekintetében lényeges kérdés merül fel, vagy valamely kérdésnek a Kamara általi megítélése a Bíróság által korábban hozott határozattal ellentétes lehet, a Kamara határozatának meghozatala előtt bármikor hatáskörét a Nagykamarának adhatja át, feltéve, hogy a felek egyike sem ellenzi azt.

31. Cikk

A Nagykamara hatásköre

A Nagykamara

- a) határozatot hoz a 33. Cikk vagy a 34. Cikk alapján benyújtott kérelmek esetén, ha egy Kamara a 30. Cikk alapján hatáskörét átadta, vagy ha az ügyet a 43. Cikk alapján terjesztették elé; és

- b) megvizsgálja a 47. Cikk alapján tanácsadó vélemény iránt benyújtott kérelmeket.

32. Cikk

A Bíróság joghatósága

1. A Bíróság joghatósága az Egyezmény és az ahhoz csatlakozó jegyzőkönyvek értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos minden olyan ügyre kiterjed, amelyet a 33., a 34. vagy a 47. Cikknek megfelelően elé terjesztettek.
2. Ha a Bíróság joghatósága vitatott, a kérdésben a Bíróság határoz.

33. Cikk

Államok közötti ügyek

Bármely Magas Szerződő Fél a Bíróság elé terjesztheti az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek rendelkezéseinek bármely más Magas Szerződő Fél részéről történt állítólagos megsértését.

34. Cikk

Egyéni kérelmek

A Bíróság kérelmeket vehet át bármely természetes személytől, nem-kormányzati szervezettől vagy szemé-

lyek csoportjaitól, akik vagy amelyek azt állítják, hogy az Egyezményben vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben biztosított jogok valamely Magas Szerződő Fél részéről történt megsértésének áldozatai. A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy semmilyen módon nem akadályozzák e jog hatékony gyakorlását.

35. Cikk

Az elfogadhatóság feltételei

1. Az ügyet csak akkor lehet a Bíróság elé terjeszteni, ha az összes hazai jogorvoslati lehetőséget már kimerítették a nemzetközi jog általánosan elismert szabályainak megfelelően, és pedig attól az időponttól számított hat hónapon belül, amikor a hazai végleges határozatot meghozták.
2. A Bíróság a 34. Cikk alapján előterjesztett egyéni kérelemmel nem foglalkozik, ha az
 - a) névtelen; vagy
 - b) lényegileg azonos egy olyan üggyel, amelyet a Bíróság már megvizsgált, illetve amelyet már más nemzetközi vizsgálat vagy elintézési eljárás alá bocsátottak és az nem tartalmaz az ügyre vonatkozó új adatokat.
3. A Bíróság a 34. Cikk alapján előterjesztett egyéni kérelmet elfogadhatatlannak nyilvánítja, amennyi-

ben úgy találja, hogy az az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek rendelkezéseivel összeegyeztethetetlen, nyilvánvalóan alaptalan vagy a kérelmezési joggal való visszaélésnek minősül.

4. A Bíróság elutasít minden olyan kérelmet, amelyet e cikk alapján elfogadhatatlannak tart. Ezt az eljárást bármely szakaszában megteheti.

36. Cikk

Harmadik fél beavatkozása

1. Annak a Magas Szerződő Félnek, amelynek a kérelmező az állampolgára, a Kamara vagy a Nagykamara előtti ügyekben jogában áll írásos véleményét benyújtani és a tárgyaláson részt venni.
2. A Bíróság elnöke az igazságszolgáltatás megfelelő működése érdekében az eljárásban félként részt nem vevő bármely más Magas Szerződő Felet vagy bármely érintett személyt, aki nem kérelmező, felhívhat írásos vélemény benyújtására vagy a tárgyaláson való részvételre.

37. Cikk

A kérelmek törlése

1. A Bíróság az eljárás bármely szakaszában határozhat úgy, hogy a kérelmet az ügylajstromból törli, ha a körülmények arra engednek következtetni, hogy
 - a) a kérelmező nem szándékozik kérelmét tovább fenntartani; vagy
 - b) az ügy megoldódott; vagy
 - c) a Bíróság által megállapított bármely más okból nem indokolt a kérelem vizsgálatát tovább folytatni.

A Bíróság mindazonáltal folytatja a kérelem vizsgálatát, ha az Egyezményben vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben meghatározott emberi jogok tisztelete ezt megkívánja.
2. A Bíróság a kérelemnek az ügylajstromba való újbóli felvételéről határozhat, ha úgy tekinti, hogy ezt a körülmények indokolttá teszik.

38. Cikk

Az ügy vizsgálata és a békés rendezésre irányuló eljárás

1. Ha a Bíróság a kérelmet elfogadhatónak nyilvánítja,
 - a) a felek képviselőivel együtt folytatja a kérelem vizsgálatát, illetve szükség esetén tényfeltárást végez, amelynek hatékony lefolytatása érdekében az érintett államok minden szükséges segítséget megadnak;
 - b) az érdekelt felek rendelkezésére áll abból a célból, hogy az ügynek az Egyezményben és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben meghatározott emberi jogok tiszteletben tartása alapján történő békés rendezését biztosítsa.
2. Az 1. bekezdés b) pontja alapján folytatott eljárás bizalmas jellegű.

39. Cikk

Békés rendezés elérése

Békés rendezés elérése esetén a Bíróság a tények és az elért megoldás rövid ismertetésére szorítókozó határozattal törli az ügyet a lajstromából.

40. Cikk

Nyilvános tárgyalások és iratok hozzáférhetősége

1. A tárgyalások nyilvánosak, hacsak a Bíróság rendkívüli körülmények esetén másképpen nem határoz.
2. A hivatalvezetőnél elhelyezett iratok a nyilvánosság számára hozzáférhetőek, hacsak a Bíróság elnöke másképpen nem határoz.

41. Cikk

Igazságos elégtétel

Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.

42. Cikk

Kamarák ítéletei

A Kamarák ítéletei a 44. Cikk 2. bekezdés rendelkezéseinek megfelelően válnak véglegessé.

43. Cikk

Az ügynek a Nagykamara elé terjesztése

1. Kivételes esetekben a Kamara ítéletének meghozatalától számított három hónapon belül az ügyben részes bármely fél kérheti az ügynek a Nagykamara elé terjesztését.
2. A Nagykamara öt bíróból álló kollégiuma határozatával akkor fogadja el ezt a kérelmet, ha az ügy az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezését vagy alkalmazását érintő lényeges kérdést, vagy egy egyébként általános jelentőségű lényeges kérdést vet fel.
3. Ha a bírói kollégium elfogadja a kérelmet, a Nagykamara az ügyben ítélettel dönt.

44. Cikk

Végleges ítéletek

1. A Nagykamara ítélete végleges.
2. A Kamara ítélete véglegessé válik,
 - a) ha a felek közlik, hogy nem kérik az ügynek a Nagykamara elé terjesztését; vagy
 - b) az ítélet meghozatalát követő három hónap elteltével, amennyiben az ügynek a Nagykamara elé terjesztését nem kérték; vagy

- c) ha a Nagykamara kollégiuma elutasítja a 43. Cikk szerint előterjesztett kérelmet.
3. A végleges határozatot közzé kell tenni.

45. Cikk

Ítéletek és határozatok indokolása

1. Az ítéleteket, továbbá a kérelmek elfogadhatóságát, illetve elfogadhatatlanságát megállapító határozatokat indokolással kell ellátni.
2. Ha egy ítélet egészében vagy részben nem képviseli a bírák egyhangú véleményét, a bíró jogosult különvéleményt csatolni.

46. Cikk

Az ítéletek kötelező ereje és végrehajtása

1. A Magas Szerződő Felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik a Bíróság végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.
2. A Bíróság végleges ítéletét el kell juttatni a Miniszteri Bizottsághoz, amely ellenőrzi annak végrehajtását.

47. Cikk

Tanácsadó vélemények

1. A Bíróság a Miniszteri Bizottság felkérésére az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezésére vonatkozó jogi kérdésekben tanácsadó véleményt nyilváníthat.
2. Az ilyen vélemények nem vonatkozhatnak az Egyezmény I. Fejezete és az Egyezményhez kapcsolódó jegyzőkönyvek által meghatározott jogok és szabadságok tartalmával és terjedelmével összefüggő kérdésekre, sem olyan más kérdésekre, melyeket a Bíróságnak vagy a Miniszteri Bizottságnak kellene vizsgálnia az Egyezménynek megfelelően kezdeményezett eljárás folytán.
3. A Miniszteri Bizottságnak a Bíróságot tanácsadó vélemény nyilvánítására felkérő határozatát a Bizottságban részvételre jogosult képviselők többségi határozatával kell meghozni.

48. Cikk

A Bíróság tanácsadó hatásköre

A Bíróság határoz arról, hogy a Miniszteri Bizottság tanácsadó vélemény nyilvánítására vonatkozó felkérése a 47. Cikkben meghatározott hatáskörébe tartozik-e.

49. Cikk

Tanácsadó vélemények indokolása

1. Tanácsadó véleményét a Bíróság indokolással látja el.
2. Ha a tanácsadó vélemény egészében vagy részben nem képviseli a bírák egyhangú véleményét, a bíró jogosult különvéleményt csatolni.
3. A Bíróság tanácsadó véleményét közli a Miniszteri Bizottsággal.

50. Cikk

A Bíróság költségei

A Bíróság költségeit az Európa Tanács viseli.

51. Cikk

Bírák kiváltságai és mentességei

A bírák feladataik gyakorlása során jogosultak az Európa Tanács Alapokmányának 40. Cikkében és az annak alapján kötött megállapodásokban meghatározott kiváltságokra és mentességekre.

III. Fejezet

VEGYES RENDELKEZÉSEK

52. Cikk

Főtitkári tudakozódás

Az Európa Tanács Főtitkára által előterjesztett megkezesésre minden Magas Szerződő Fél tájékoztatást ad arról a módról, ahogy belső joga biztosítja a jelen Egyezmény rendelkezéseinek hatékony végrehajtását.

53. Cikk

Már elismert emberi jogok védelme

Az Egyezmény egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az korlátozza vagy csorbítja azokat az emberi jogokat és alapvető szabadságokat, amelyeket bármely Magas Szerződő Fél joga vagy az olyan egyezmény biztosít, melynek ez a Magas Szerződő Fél részese.

54. Cikk

A Miniszteri Bizottság hatásköre

Az Egyezmény egy rendelkezése sem korlátozza az Európa Tanács Alapokmánya által a Miniszteri Bizottságra ruházott hatáskört.

55. Cikk

Viták más eszközökkel történő rendezésének kizárása

A Magas Szerződő Felek megállapodnak abban, hogy erre vonatkozó külön megállapodás nélkül nem alkalmazák a közöttük hatályban levő szerződéseket, egyezményeket vagy nyilatkozatokat abból a célból, hogy kérelem alapján a jelen Egyezmény értelmezéséből vagy alkalmazásából eredő vitákat a jelen Egyezményben meghatározott elintézési módtól eltérő más módon rendezzék.

56. Cikk

Területi hatály

1. Az Egyezmény megerősítése alkalmával vagy ezt követően bármikor, bármely állam az Európa Tanács Főtitkárához intézett értesítéssel kijelentheti, hogy – fenntartva az ezen cikk 4. bekezdésében foglaltakat – az Egyezmény minden olyan területre vagy e területek egy részére terjed ki, amelyek nemzetközi kapcsolataiért felelősséget visel.
2. Az Egyezmény az értesítésben megnevezett területre vagy területekre az értesítésnek az Európa Tanács Főtitkára általi kézhezvételét követő harmincadik naptól kezdve alkalmazandó.

3. A jelen Egyezmény rendelkezéseit azonban ilyen területeken a helyi követelményekre kellő tekintettel kell alkalmazni.
4. A jelen Cikk 1. bekezdése alapján nyilatkozatot tevő bármely állam ezt követően bármikor nyilatkozhat azon terület vagy területek nevében, amelyekre a nyilatkozat vonatkozik, hogy elfogadja a Bíróság joghatóságát az egyének, nem-kormányközi szervezetek vagy egyének csoportjai által az Egyezmény 34. Cikkében meghatározottak szerint előterjesztett kérelmek átvételére.

57. Cikk

Fenntartások

1. Az Egyezmény aláírása vagy a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezése alkalmával bármely állam az Egyezmény minden egyedi rendelkezésével kapcsolatban fenntartást tehet annyiban, amennyiben a területén ebben az időpontban hatályban levő valamely törvény nincs összhangban e rendelkezéssel. A jelen Cikk alapján általános jellegű fenntartásokat nem lehet tenni.
2. A jelen Cikk alapján tett fenntartásnak tartalmaznia kell a vonatkozó törvény rövid leírását.

58. Cikk

Felmondás

1. A Magas Szerződő Felek az Egyezményt csak 5 évvel azt követően mondhatják fel, amikor annak részesei lettek, és pedig az Európa Tanács Főtitkárához címzett értesítésbe foglalt hathónapos felmondással. A Főtitkár arról tájékoztatja a többi Magas Szerződő Felet.
2. Az ilyen felmondásnak nincs olyan hatálya, hogy az érdekelt Magas Szerződő Felet mentesítene a jelen Egyezményből folyó kötelezettségek alól bármely olyan cselekmény tekintetében, mely e kötelezettségek megsértését jelentheti, és amelyet a felmondás hatálybalépésének időpontja előtt hajtott végre.
3. Minden olyan Magas Szerződő Fél, melynek tagsága az Európa Tanácsban megszűnik, ugyanazon feltételek mellett megszűnik a jelen Egyezmény részese lenni.
4. Az Egyezményt az előző bekezdések rendelkezéseivel összhangban fel lehet mondani olyan területek vonatkozásában, amelyekre az a 56. Cikk alapján tett nyilatkozat értelmében kiterjed.

59. Cikk

Aláírás és megerősítés

1. Az Egyezmény az Európa Tanács tagjai számára áll nyitva aláírásra. Az Egyezményt meg kell erősíteni. A megerősítésről szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.
2. Az Egyezmény tíz megerősítéséről szóló okirat letétbe helyezését követően lép hatályba.
3. Minden olyan állam vonatkozásában, amely utóbb erősíti meg az Egyezményt, az a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésének időpontjában lép hatályba.
4. Az Európa Tanács Főtitkára értesíti az Európa Tanács tagjait az Egyezmény hatálybalépéséről, az azt megerősítő Magas Szerződő Felek nevéről és az utóbb letétbe helyezett minden megerősítésről szóló okiratokról.

Kelt Rómában, 1950. november 4-én, egyetlen példányban, angol és francia nyelven, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. A Főtitkár minden aláíró állam számára hitelesített másolatot küld.

KIEGÉSZÍTŐJEGYZŐKÖNYV AZ EMBERI JOGOK ÉS ALAPVETŐ SZABADSÁGOK VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ EGYEZMÉNYHEZ

Az aláíró Kormányok, az Európa Tanács tagjai,

elhatározván, hogy megfelelő intézkedéseket tesznek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmére, Rómában, 1950. november 4-én aláírt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) I. fejezetében már benne foglaltakon felüli egyes további emberi jogok és szabadságok közös biztosítása érdekében,

a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk

Tulajdon védelme

Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melye-

ket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.

2. Cikk

Oktatáshoz való jog

Senkitől sem szabad megtagadni az oktatáshoz való jogot. Az állam az oktatás és tanítás terén vállalt feladatkörök gyakorlása során köteles tiszteletben tartani a szülők vallási és világnézeti meggyőződésével összhangban lévő oktatáshoz és tanításhoz való jogot.

3. Cikk

Szabad választásokhoz való jog

A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat arra, hogy ésszerű időközönként, titkos szavazással szabad választásokat tartanak olyan körülmények között, melyek a törvényhozó testület megválasztását illetően biztosítja a nép véleményének kifejezését.

4. Cikk

Területi hatály

Minden Magas Szerződő Fél e jegyzőkönyv aláírásakor, vagy megerősítésekor, vagy bármely későbbi időpontban az Európa Tanács Főtitkárával nyilatkozatban közölheti, hogy mennyiben kötelezi magát e jegyzőkönyv rendelkezéseinek a nyilatkozatban megjelölt ama területeken való alkalmazására, melyek nemzetközi kapcsolataiért ő a felelős.

Minden Magas Szerződő Fél, mely az előző bekezdés alapján nyilatkozatot közölt, bármikor további nyilatkozatot tehet, melyben bármely korábbi nyilatkozatának tartalmát módosítja, illetőleg, amellyel e jegyzőkönyv rendelkezésének alkalmazását bármely e területtel kapcsolatban megszünteti.

A jelen cikknek megfelelően tett nyilatkozatot olyanak kell tekinteni, mint amelyet az Egyezmény 56. Cikke 1. bekezdésének megfelelően tettek.

5. Cikk

Az Egyezményhez fűződő viszony

A Magas Szerződő Felek e jegyzőkönyv 1., 2., 3. és 4. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyezmény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően kell alkalmazni.

6. Cikk

Aláírás és megerősítés

A megerősítésről szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni, aki a tagállamok részére értesítést ad minden újabb megerősítésről.

Kelt Párizsban, 1952. március 20. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. A Főtitkár valamennyi aláíró Kormány részére hiteles másolatot küld.

**NEGYEDIK
KIEGÉSZÍTŐ JEGYZŐKÖNYV
AZ EMBERI JOGOK ÉS ALAPVETŐ
SZABADSÁGOK VÉDELMEÉRŐL
SZÓLÓ EGYEZMÉNYHEZ
AZ EGYEZMÉNYBEN ÉS AZ ELSŐ
KIEGÉSZÍTŐ JEGYZŐKÖNYVBEN
MÁR BENNE FOGLALTAKON
FELÜLI EGYES JOGOK ÉS
SZABADSÁGOK BIZTOSÍTÁSÁRÓL**

Az aláíró Kormányok, az Európa Tanács Tagjai,

elhatározván, hogy megfelelő intézkedéseket tesznek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmére, Rómában, 1950. november 4. napján aláírt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) I. fejezetében és az Egyezmény Párizsban, 1952. március 20-án aláírt első kiegészítő jegyzőkönyvének 1-3. Cikkében már benne foglaltakon felüli jogok és szabadságok közös biztosítása érdekében,

a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk

Adósságokért való szabadságelvönás tilalma

Senkit sem lehet szabadságától pusztán azért megfosztani, mert szerződéses kötelezettségének nem tud eleget tenni.

2. Cikk

Mozgásszabadság

1. Mindazokat, akik jogszerűen tartózkodnak egy állam területén, megilleti a mozgás szabadsága és a lakhely szabad megválasztásának joga.
2. Mindenki szabadon elhagyhat minden országot, beleértve a saját országát is.
3. E jogokat kizárólag csak olyan, a törvényekkel összhangban lévő korlátozásoknak lehet alávetni, melyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy a köz biztonsága érdekében, a közrend fenntartásához, a bűnmegelőzéshez, a közegészség vagy az erkölcsök védelméhez, illetőleg mások jogainak és szabadságainak megóvásához szükségesek.
4. Az 1. bekezdésben elismert jogokat bizonyos meghatározott körzetekben alá lehet vetni olyan, a törvény által elrendelt korlátozásoknak is, melyeket egy demokratikus társadalomban a köz érdekei igazolnak.

3. Cikk

Saját állampolgárok kiutasításának tilalma

1. Senkit sem lehet sem egyéni, sem kollektív rendszabályokkal annak az államnak a területéről kiutasítani, melynek honosa.
2. Senkit sem lehet megfosztani azon jogától, hogy annak az államnak a területére belépjen, melynek honosa.

4. Cikk

Külföldiek kollektív kiutasításának tilalma

Tilos a külföldiek kollektív kiutasítása.

5. Cikk

Területi hatály

1. Minden Magas Szerződő Fél e jegyzőkönyv aláírásakor vagy megerősítésekor, vagy bármely későbbi időpontban, az Európa Tanács Főtitkárával nyilatkozatban közölheti, hogy mennyiben kötelezi magát e jegyzőkönyv rendelkezéseinek a nyilatkozatban megjelölt ama területeken való alkalmazására, melyek nemzetközi kapcsolataiért ő a felelős.
2. Minden Magas Szerződő Fél, mely az előző bekezdés alapján nyilatkozatot tett, bármikor további

nyilatkozatot tehet, melyben bármely korábbi nyilatkozatának tartalmát módosítja, illetőleg, amellyel e jegyzőkönyv rendelkezéseinek alkalmazását bármely területtel kapcsolatban megszünteti.

3. A jelen Cikknek megfelelően tett nyilatkozatot olyannak kell tekinteni, mint amelyet az Egyezmény 56. Cikke 1. bekezdésének megfelelően tettek.
4. Bármely állam területe, melyre ezt a jegyzőkönyvet ezen állam által történt megerősítése vagy elfogadása folytán alkalmazni kell, és mindazon terület, melyre e jegyzőkönyvet ezen állam által az e Cikk alapján tett nyilatkozat folytán alkalmazni kell, a 2. és 3. Cikkeknél egy állam területére való hivatkozása szempontjából különálló területnek tekintendő.
5. Bármely állam, amely ezen Cikk 1. vagy 2. bekezdésével kapcsolatban nyilatkozatot tett, a későbbiekben egy vagy több olyan terület vonatkozásában, amelyre a nyilatkozat vonatkozott, bármikor ki nyilváníthatja, hogy elfogadja a Bíróság joghatóságát arra, hogy természetes személyektől, nem-kormányzati szervezetektől vagy egyének csoportjaitól az Egyezmény 34. Cikke szerint kérelmeket fogadjon ezen jegyzőkönyv 1-4. Cikkei közül valamennyi vagy bármelyik vonatkozásában.

6. Cikk

Az Egyezményhez fűződő viszony

A Magas Szerződő Felek e jegyzőkönyv 1-5. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyezmény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően kell alkalmazni.

7. Cikk

Aláírás és megerősítés

1. Ez a jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagjai részére áll nyitva aláírásra, melyek az Egyezményt aláírták. Azt az Egyezmény megerősítésével azonos időpontban vagy ezt követően kell megerősíteni. A jegyzőkönyv öt megerősítésről szóló okirat letétbe helyezését követően lép életbe.

Azon aláíró államok vonatkozásában, melyek ezt követően erősítik meg, a jegyzőkönyv a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésekor lép életbe.

2. A megerősítésről szóló okiratokat az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni, aki a tagállamok részére értesítést ad minden megerősítésről.

Minek hitelül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a kiegészítő jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1963. szeptember 16. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. A Főtitkár valamennyi aláíró állam részére hiteles másolatot küld.

HATODIK KIEGÉSZÍTŐ JEGYZŐKÖNYV AZ EMBERI JOGOK ÉS ALAPVETŐ SZABADSÁGOK VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ EGYEZMÉNYHEZ A HALÁLBÜNTETÉS ELTÖRLÉSÉRŐL

Az Európa Tanács tagállamai, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről, Rómában, 1950. november 4. napján kelt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) e kiegészítő jegyzőkönyvének aláírói,

tekintettel arra, hogy az Európa Tanács több tagállamában végbement fejlemények a halálbüntetés eltörlésének irányába mutató általános tendenciát fejeznek ki, a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk

Halálbüntetés eltörlése

A halálbüntetést el kell törölni. Senkit sem lehet halálbüntetésre ítélni, sem kivégezni.

2. Cikk

Halálbüntetés háború idején

Egy állam törvényhozása rendelkezhet halálbüntetésről háború idején vagy háború közvetlen veszélye idején; a halálbüntetést ez esetben is csak e törvényhozás által megszabott esetekben és előírt rendelkezéseknek megfelelően lehet alkalmazni. Ez az állam köteles az Európa Tanács Főtitkárával jogszabályainak vonatkozó rendelkezéseit közölni.

3. Cikk

Hatály felfüggesztésének tilalma

E jegyzőkönyv előírásaitól az Egyezmény 15. Cikke alapján nem lehet eltérni.

4. Cikk

Fenntartások tilalma

E jegyzőkönyv előírásainak vonatkozásában az Egyezmény 57. Cikke alapján nem lehet fenntartással élni.

5. Cikk

Területi hatály

1. Az aláíráskor vagy a megerősítésről, elfogadásról, illetőleg jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezése időpontjában mindegyik állam meghatározhatja azt a területet, illetve azokat a területeket, amelyekre ez a jegyzőkönyv alkalmazást nyer.
2. Az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozatban minden állam bármely későbbi időpontban kiterjesztheti e jegyzőkönyv alkalmazását a nyilatkozatban meghatározott bármely más területre. E terület vonatkozásában a jegyzőkönyv a nyilatkozatnak a Főtitkár általi kézhezvétele időpontját követő hónap első napján lép hatályba.
3. Az előző két bekezdés alapján tett minden nyilatkozat, a nyilatkozatban meghatározott bármely terület vonatkozásában visszavonható a Főtitkárhoz intézett értesítéssel. A visszavonás az értesítésnek a Főtitkár általi kézhezvételének időpontját követő hónap első napján válik joghatályossá.

6. Cikk

Az Egyezményhez fűződő viszony

A részes államok e jegyzőkönyv 1-5. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő cikkeinek tekintik, és az Egyezmény

valamennyi rendelkezését ennek megfelelően alkalmazzák.

7. Cikk

Aláírás és megerősítés

Ez a kiegészítő jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagállamai részére áll nyitva aláírásra, melyek az Egyezményt aláírták. A jegyzőkönyv megerősítésre, elfogadásra vagy jóváhagyásra szorul. Az Európa Tanács tagállama a jegyzőkönyvet csak akkor erősítheti meg, fogadhatja el, vagy hagyhatja jóvá, ha egyidejűleg megerősíti, vagy már korábban megerősítette az Egyezményt. A megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

8. Cikk

Hatálybalépés

1. Ez a jegyzőkönyv azt az időpontot követő hónap első napján lép hatályba, melyen az Európa Tanácsnak már öt tagállama hozzájárulását fejezte ki ahhoz, hogy a jegyzőkönyv a 7. Cikknek megfelelően kötelező legyen reá nézve.
2. Mindazon tagállamok vonatkozásában, melyek ezt követően fejezik ki hozzájárulásukat ahhoz, hogy a

jegyzőkönyv kötelező legyen rájuk nézve, az a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésének időpontját követő hónap első napján lép hatályba.

9. Cikk

Letétbe helyezéssel kapcsolatos feladatok

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti a Tanács tagállamait:

- a) minden aláírásról;
- b) minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezéséről;
- c) e jegyzőkönyvnek az 5. és 8. Cikknek megfelelően történt hatálybalépése időpontjairól;
- d) az e jegyzőkönyvre vonatkozó minden jogcselekményről, értesítésről vagy közlésről.

Minek hitelül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a kiegészítő jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1983. április 28. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. Az Európa Tanács Főtitkára az Európa Tanács valamennyi tagállama részére hiteles másolatot küld.

HETEDIK KIEGÉSZÍTŐ JEGYZŐKÖNYV AZ EMBERI JOGOK ÉS ALAPVETŐ SZABADSÁGOK VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ EGYEZMÉNYHEZ

Az Európa Tanács ezen jegyzőkönyvet aláíró tagállamai,

elhatározván, hogy további lépéseket tesznek egyes jogoknak és szabadságoknak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről, Rómában, 1950. november 4. napján aláírt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) általi közös biztosítása érdekében,

a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk

Külföldiek kiutasításának eljárási garanciái

1. Az állam területén jogszerűen lakóhellyel rendelkező külföldit onnan csak a jogszabályoknak megfelelően meghozott határozat eredményeképpen lehet kiutasítani, és lehetővé kell tenni számára, hogy

- a) kiutasításával szemben felhozott indokait előterjeszthesse;
 - b) ügyének felülvizsgálatát kérhesse; és
 - c) e célokból képviseltethesse magát az illetékes hatóság vagy e hatóság által kijelölt személy, illetőleg személyek előtt.
2. A külföldit az 1. bekezdés a), b) és c) pontjaiban meghatározott jogainak gyakorlását megelőzően akkor lehet kiutasítani, ha a kiutasítás a közrend érdekében szükséges, vagy pedig nemzetbiztonsági okok indokolják.

2. Cikk

Fellebbezéshez való jog büntetőügyekben

1. Annak, akit bíróság bűncselekmény miatt elítélt, joga van arra, hogy a bűnössége megállapítását, illetőleg a büntetés kiszabását tartalmazó ítéletet felsőbb bírósággal felülbíráltassa. E jog gyakorlását, ideértve azokat az okokat is, melyekre alapítva a jogok gyakorolhatók, jogszabályban kell szabályozni.
2. E jogot korlátozni lehet a jogszabályok által meghatározott kisebb jelentőségű bűncselekmények esetében, vagy abban az esetben, amikor a szóban forgó személy ügyét első fokon a legfelső bírói

fórum tárgyalta, vagy amikor a felmentő ítélet ellen benyújtott jogorvoslat folytán hoztak bűnösség megállapítását tartalmazó ítéletet.

3. Cikk

Kártalanításhoz való jog bírói hiba esetén

Ha büntetőügyben hozott jogerős elmarasztaló ítéletet utóbb megsemmisítenek, vagy az elítéltet kegyelemben részesítik azért, mert új vagy újonnan feltárt tények bizonyítják, hogy bírói tévedés történt, azt a személyt, aki ezen ítélet folytán büntetést szenvedett el, kártalanítani kell az adott államban érvényes törvényeknek vagy joggyakorlatnak megfelelően, hacsak be nem bizonyítják, hogy a tények nem kellő időben való felfedése teljesen vagy részben az elítéltnak róható fel.

4. Cikk

Kétszeres eljárás alá vonás vagy büntetés tilalma

1. Ha valakit egy állam büntetőtörvényének és büntetőeljárás törvényének megfelelően egy bűncselekmény kapcsán már jogerősen felmentettek vagy elítéltek, e személlyel szemben ugyanennek az államnak az igazságszolgáltatási szervei ugyanezen bűncselekmény miatt nem folytathatnak büntetőeljárást, és vele szemben abban büntetést nem szabhatnak ki.

2. Az előző bekezdés rendelkezései nem képezik akadályát annak, hogy az adott állam büntetőtörvényeinek és büntetőeljárásai törvényeinek megfelelően az eljárást újból megindítsák, ha új vagy újól fog feltárt tények, vagy az eljárás alapvető hibái természetüknél fogva kihatással vannak a meghozott ítéletre.
3. A jelen Cikk rendelkezéseitől az Egyezmény 15. Cikkére hivatkozással nem lehet eltérni.

5. Cikk

Házastársak egyenjogúsága

A házastársaknak polgári jogi vonatkozásokban egyenlő jogaik vannak és felelősségük is egyenlő egymás közötti, valamint a gyermekeikkel való kapcsolataikban a házasság tekintetében, annak tartama alatt és felbontása esetében. Ez a Cikk nem gátolja az államokat abban, hogy a gyermekek érdekében szükséges intézkedéseket tegyenek.

6. Cikk

Területi hatály

1. Az aláíráskor vagy a megerősítésről, elfogadásról, illetőleg jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezé-

sének időpontjában mindegyik állam meghatározhatja azt a területet, illetve azokat a területeket, amelyekre ez a jegyzőkönyv alkalmazást nyer, és kinyilváníthatja, hogy milyen terjedelemben vállalja e jegyzőkönyv rendelkezéseinek ezen vagy ezeken a területeken való alkalmazását.

2. Az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozatában minden állam bármely későbbi időpontban kiterjesztheti e jegyzőkönyv alkalmazását a nyilatkozatban meghatározott bármely más területre. E terület vonatkozásában a jegyzőkönyv a nyilatkozatnak a Főtitkár általi kézhezvétele időpontjától számított kéthónapos időszak lejártát követő hónap első napján lép hatályba.
3. Az előző két bekezdés alapján tett minden nyilatkozat, a nyilatkozatban meghatározott bármely terület vonatkozásában visszavonható vagy módosítható a Főtitkárhoz intézett értesítéssel. A visszavonás vagy módosítás a nyilatkozatnak a Főtitkár általi kézhezvétele időpontjától számított kéthónapos időszak lejártát követő hónap első napján válik joghatályossá.
4. A jelen Cikknek megfelelően tett nyilatkozatot olyannak kell tekinteni, mint amelyet az Egyezmény 56. Cikk 1. bekezdésének megfelelően tettek.
5. Bármely állam területe, melyre ezt a jegyzőkönyvet ezen állam által történt megerősítése vagy elfoga-

dása folytán alkalmazni kell, és minden terület, melyre ezt a jegyzőkönyvet ezen állam által az e Cikk alapján tett nyilatkozat folytán alkalmazni kell, az 1. Cikknek egy állam területére való hivatkozása szempontjából különálló területnek tekintendő.

6. Bármely állam, amely ezen Cikk 1. vagy 2. bekezdésével kapcsolatban nyilatkozatot tett, a későbbiekben egy vagy több olyan terület vonatkozásában, amelyre a nyilatkozat vonatkozott, bármikor nyilváníthatja, hogy elfogadja a Bíróság joghatóságát arra, hogy természetes személyektől, nem-kormányzati szervezetektől vagy egyének csoportjaitól az Egyezmény 34. Cikkében meghatározottak szerint kérelmeket fogadjon ezen jegyzőkönyv 1-5. Cikkei vonatkozásában.

7. Cikk

Az Egyezményhez fűződő viszony

A részes államok e jegyzőkönyv 1-60. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyezmény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően kell alkalmazni.

8. Cikk

Aláírás és megerősítés

Ez a jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagállamai részére áll nyitva aláírásra, melyek aláírták az Egyezményt. A jegyzőkönyvet meg kell erősíteni, illetőleg el kell fogadni vagy jóvá kell hagyni. Az Európa Tanács tagállamai csak akkor erősíthetik meg, fogadhatják el vagy hagyhatják jóvá ezt a kiegészítő jegyzőkönyvet, ha ezt megelőzően vagy egyidejűleg megerősítették az Egyezményt. A megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

9. Cikk

Hatálybalépés

1. Ez a jegyzőkönyv az azon időpontot követő kéthónapos időszak lejárta utáni hónap első napján lép hatályba, amikor az Európa Tanács hét tagállama hozzájárulását fejezte ki ahhoz, hogy a jegyzőkönyv a 8. Cikknek megfelelően kötelező legyen számára.
2. Mindazon tagállamok vonatkozásában, melyek ezt követően fejezik ki hozzájárulásukat ahhoz, hogy a jegyzőkönyv kötelező legyen számukra, az a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló

okirat letétbe helyezésének időpontját követő két-hónapos időszak lejárta utáni hónap első napján lép hatályba.

10. Cikk

Letétbe helyezéssel kapcsolatos feladatok

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti a Tanács tagállamait:

- a) minden aláírásról;
- b) minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezéséről;
- c) e jegyzőkönyvnek a 6. és 9. Cikknek megfelelően történt hatálybalépés időpontjairól;
- d) az e jegyzőkönyvre vonatkozó minden jogcselekményről, értesítésről vagy közlésről.

Minek hitelül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1984. november 22. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. Az Európa Tanács Főtitkára az Európa Tanács valamennyi tagállama részére hiteles másolatot küld.

TIZENKETTEDIK KIEGÉSZÍTŐ JEGYZŐKÖNYV AZ EMBERI JOGOK ÉS ALAPVETŐ SZABADSÁGOK VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ EGYEZMÉNYHEZ

Az Európa Tanács ezen jegyzőkönyvet aláíró tagállamai,

tekintettel arra az alapvető elvre, miszerint a törvény előtt mindenki egyenlő és mindenkinek joga van a törvény egyenlő védelmére;

elhatározván, hogy további lépéseket tesznek minden ember egyenlőségének előmozdítására a megkülönböztetés általános tilalmának az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről Rómában, 1950. november 4-én aláírt egyezmény (a továbbiakban „Egyezmény”) útján történő kollektív végrehajtásával;

ismételten megerősítve, hogy a megkülönböztetés tilalmának elve nem gátolja az egyes Tagállamokat abban, hogy a teljes és hatékony egyenlőség előmozdítása érde-

kében intézkedéseket tegyenek, feltéve, hogy ezen intézkedések tárgyilagosan és ésszerűen igazolhatók;

az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

A megkülönböztetés általános tilalma

1. A törvényben meghatározott jogok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.
2. Hatóság senki ellen nem alkalmazhat megkülönböztetést semmilyen, például az 1. bekezdésben említett alapon.

2. Cikk

Területi hatály

1. Az aláíráskor vagy a megerősítésről, elfogadásról, illetőleg jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésének időpontjában mindegyik állam meghatározhatja azt a területet, illetve azokat a területeket, amelyekre ez a jegyzőkönyv alkalmazást nyer.

2. Az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozással minden állam bármely későbbi időpontban kiterjesztheti e jegyzőkönyv alkalmazását a nyilatkozatban meghatározott bármely más területre. E terület vonatkozásában a jegyzőkönyv a nyilatkozatnak a Főtitkár általi kézhezvétele időpontjától számított három hónap időszak lejártá utáni hónap első napján lép hatályba.
3. Az előző két bekezdés alapján tett minden nyilatkozat, a nyilatkozatban meghatározott bármely terület vonatkozásában visszavonható vagy módosítható a Főtitkárhoz intézett értesítéssel. A visszavonás vagy módosítás a nyilatkozatnak a Főtitkár kézhezvétele időpontjától számított három hónapos időszak lejártá utáni hónap első napján lép hatályba.
4. A jelen Cikknek megfelelően tett nyilatkozatot olyannak kell tekinteni, mint amelyet az Egyezmény 56. Cikke 1. Bekezdésének megfelelően tettek.

3. Cikk

Az Egyezményhez fűződő viszony

A részes államok e jegyzőkönyv 1. és 2. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyez-

mény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően kell alkalmazni.

4. Cikk

Aláírás és megerősítés

Ez a jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagállamai részére áll nyitva aláírásra, amelyek aláírták az Egyezményt. A jegyzőkönyvet meg kell erősíteni, illetőleg el kell fogadni vagy jóvá kell hagyni. Az Európa Tanács tagállamai csak akkor erősíthetik meg, fogadhatják el vagy hagyhatják jóvá ezt a kiegészítő jegyzőkönyvet, ha ezt megelőzően vagy egyidejűleg megerősítették az Egyezményt. A megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

5. Cikk

Hatálybalépés

1. Ez a jegyzőkönyv azon időpontot követő harmadik hónap első napján lép hatályba, melyen az Európa Tanács tíz tagállama hozzájárulását fejezte ki ahhoz, hogy a jegyzőkönyv a 4. Cikknek megfelelően kötelező legyen rá nézve.
2. Mindazon tagállamok vonatkozásában, amelyek ezt követően fejezik ki hozzájárulásukat ahhoz,

hogy a jegyzőkönyv kötelező legyen rájuk nézve, az a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésének időpontját követő harmadik hónap első napján lép hatályba.

6. Cikk

Letétbehelyezéssel kapcsolatos feladatok

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti a Tanács tagállamait:

- a) minden aláírásról;
- b) minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezéséről;
- c) e jegyzőkönyvnek a 2. és 5. Cikknek megfelelően történt hatálybalépése időpontjairól;
- d) az e jegyzőkönyvre vonatkozó minden jogcselekményről, értesítésről vagy közlésről.

Minek hiteléül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a kiegészítő jegyzőkönyvet.

Készült Rómában, 2000. november 4. napján, angol és francia nyelven, mindkét nyelven egyaránt hiteles szöveggel, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Az Európa Tanács Főtitkára az Európa Tanács valamennyi tagállama részére hitelesített másolatot küld.

TIZENHARMADIK JEGYZŐKÖNYV AZ EMBERI JOGOK ÉS ALAPVETŐ SZABADSÁGOK VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ EGYEZMÉNYHEZ A HALÁLBÜNTETÉS MINDEN KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT TÖRTÉNŐ ELTÖRLÉSÉRŐL

Az Európa Tanács e jegyzőkönyvet aláíró tagállamai,
abban a meggyőződésben, hogy az élethez való jog
alapvető érték egy demokratikus társadalomban, és
hogy a halálbüntetés eltörlése nélkülözhetetlen e jog
védelméhez és a minden emberben természetből benne
rejlő méltóság teljes elismeréséhez,

attól a kívánságtól vezérelve, hogy megerősítsék az
emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló,
Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményben (a
továbbiakban: az Egyezmény) biztosított élethez való
jog védelmét,

megjegyezve, hogy az Egyezmény Strasbourgban,
1983. április 28-án aláírt Hatodik kiegészítő jegyzőköny-

ve a halálbüntetés eltörléséről nem zárja ki halálbüntetés alkalmazását háború vagy háború közvetlen veszélye idején elkövetett cselekmények tekintetében,

abban az elhatározásban, hogy megteszik a végső lépést a halálbüntetés eltörlésére minden körülmények között,

az alábbiakban állapotok meg:

1. Cikk

A halálbüntetés eltörlése

A halálbüntetést el kell törölni. Senkit sem lehet halálbüntetésre ítélni, sem kivégezni.

2. Cikk

Hatály felfüggesztésének a tilalma

E jegyzőkönyv előírásaitól az Egyezmény 15. Cikke alapján nem lehet eltérni.

3. Cikk

Fenntartások tilalma

E jegyzőkönyv előírásainak vonatkozásában az Egyezmény 57. Cikke alapján nem lehet fenntartással élni.

4. Cikk

Területi hatály

1. Az aláíráskor vagy a megerősítésről, elfogadásról, illetőleg jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezése időpontjában mindegyik állam meghatározhatja azt a területet, illetve azokat a területeket, amelyeken ez a jegyzőkönyv alkalmazást nyer.
2. Az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozattal minden állam bármely későbbi időpontban kiterjesztheti e jegyzőkönyv alkalmazását a nyilatkozatban meghatározott bármely más területre. E terület vonatkozásában a jegyzőkönyv a nyilatkozatnak a Főtitkár általi kézhezvétele időpontját követő három hónapos időszak lejárta utáni hónap első napján lép hatályba.
3. Az előző két bekezdés alapján tett minden nyilatkozat, a nyilatkozatban meghatározott bármely terület vonatkozásában visszavonható vagy módosítható a Főtitkárhoz intézett értesítéssel. A visszavonás vagy módosítás az értesítésnek a Főtitkár általi kézhezvételének időpontját követő három hónapos időszak lejárta utáni hónap első napján válik hatályossá.

5. Cikk

Az Egyezményhez fűződő viszony

A részes államok e jegyzőkönyv 1-4. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyezmény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően alkalmazzák.

6. Cikk

Aláírás és megerősítés

Ez a jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagállamai részére áll nyitva aláírásra, amelyek az Egyezményt aláírták. A jegyzőkönyv megerősítésre, elfogadásra vagy jóváhagyásra szorul. Az Európa Tanács tagállama a jegyzőkönyvet csak akkor erősítheti meg, fogadhatja el vagy hagyhatja jóvá, ha egyidejűleg megerősíti, vagy már korábban megerősítette az Egyezményt. A megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

7. Cikk

Hatálybalépés

1. Ez a jegyzőkönyv az azon időpontot követő három hónapos időszak lejártá utáni hónap első napján lép hatályba, amikor az Európa Tanács tíz tagállam

ma hozzájárulását fejezte ki ahhoz, hogy e jegyzőkönyv a 6. Cikk rendelkezéseinek megfelelően kötelező legyen számára.

2. Mindazon tagállamok vonatkozásában, amelyek ezt követően fejezik ki hozzájárulásukat ahhoz, hogy a jegyzőkönyv kötelező legyen számukra, a jegyzőkönyv a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésének időpontját követő három hónapos időszak lejártá utáni hónap első napján lép hatályba.

8. Cikk

Letétbe helyezéssel kapcsolatos feladatok

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti a Tanács tagállamait:

- a) minden aláírásról;
- b) minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezéséről;
- c) e jegyzőkönyvnek a 4. és 7. Cikknek megfelelően történt hatályba lépése időpontjairól;
- d) az e jegyzőkönyvre vonatkozó minden cselekményről, értesítésről vagy közlésről.

Minek hiteléül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a jegyzőkönyvet.

Készült Vilniusban 2002. május 3. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. Az Európa Tanács Főtitkára az Európa Tanács valamennyi tagállama részére hiteles másolatot küld.

TIZENNEGYEDIK JEGYZŐKÖNYV AZ EMBERI JOGOK ÉS AZ ALAPVETŐ SZABADSÁGOK VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ EGYEZMÉNYHEZ, AZ EGYEZMÉNY ELLENŐRZŐ RENDSZERÉNEK MÓDOSÍTÁSÁRÓL

Preambulum

Az Európa Tanács tagállamai, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről, Rómában, 1950. november 4. napján kelt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) e jegyzőkönyvének aláírói,

tekintettel a 2000. november 3. és 4. napján Rómában az emberi jogokról tartott Európai Miniszteri Konferencián elfogadott 1. számú határozatra és nyilatkozatra,

tekintettel a Miniszteri Bizottságnak a 2001. november 8-án, 2002. november 7-én és 2003. május 15-én, a 109., 111., illetve 112. ülésén elfogadott nyilatkozataira,

tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 2004. április 28-án elfogadott 251 (2004) sz. véleményére,

figyelemmel arra, hogy az Egyezmény egyes rendelkezéseit sürgősen módosítani kell annak érdekében,

hogy az ellenőrző rendszer hatékonysága hosszú távon megmaradjon és javuljon, főként az Emberi Jogok Európai Bíróságának és az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának folyamatosan növekvő munkaterhe fényében,

figyelemmel különösen arra, hogy biztosítani kell azt, hogy a Bíróság továbbra is kiemelkedő szerepet játszhasson az emberi jogok védelme terén Európában,

a következőkben állapotok meg:

1. Cikk

Az Egyezmény 22. Cikkének 2. bekezdése törlésre kerül.

2. Cikk

Az Egyezmény 23. Cikke az alábbiakra változik:

23. Cikk – A hivatalviselés ideje és az elmozdítás

1. A bírákat kilencéves időszakokra választják. Nem választhatók újra.
2. A bírák hivatalviselési ideje 70. életévük betöltésekor lejár.
3. A bírák utódjuk hivatalba lépéséig viselik tisztségüket. Továbbra is eljárnak azonban a már folyamatban levő ügyekben.

4. Bírót csak a többi bíró arra vonatkozó kétharmados többséggel hozott határozatával lehet hivatalából elmozdítani, hogy többé már nem felel meg az előírt feltételeknek.

3. Cikk

Az Egyezmény 24. Cikke törlésre kerül.

4. Cikk

Az Egyezmény 25. Cikke a 24. Cikk lesz és szövege az alábbiakra változik:

24. Cikk – A Bíróság Hivatala és az előadók

1. A Bíróság Hivatallal rendelkezik, melynek feladatait és szervezetét a Bíróság eljárási szabályzatában kell megállapítani.
2. Amikor a Bíróság egyesbíróként jár el, akkor előadók segítik, akik feladataikat a Bíróság elnökének alárendelten látják el. Az előadók a Bíróság Hivatalához tartoznak.

5. Cikk

Az Egyezmény 26. Cikke a 25. Cikk („A teljes ülés”) lesz és szövege az alábbiak szerint módosul:

1. A *d)* bekezdés végén a vessző helyére pontosvessző kerül és az „és” szó törlendő.
2. Az *e)* bekezdés végén a pont helyére pontosvessző kerül.
3. Egy új, *f)* bekezdés kerül beiktatásra az alábbi szöveggel:
f) előterjeszti a 26. Cikk 2. bekezdése szerinti kéréseket.

6. Cikk

Az Egyezmény 27. Cikke a 26. Cikk lesz és szövege az alábbiakra változik:

26. Cikk – Egyesbíró, tanácsok, Kamarák és Nagykamara

1. Az elé terjesztett ügyekben a Bíróság egyesbíróként, háromtagú bírói tanácsokban, hét bíróból álló Kamarákban vagy tizenhét bíróból álló Nagykamarában jár el. A Bíróság Kamarái meghatározott időtartamra tanácsokat hoznak létre.
2. A Bíróság teljes ülésének kérésére a Miniszteri Bizottság egyhangú határozattal, meghatározott időtartamra, öt főre csökkentheti a Kamarák tagjainak számát.

3. Az egyesbíróként eljáró bíró nem vizsgálhat olyan kérelmet, amit azon Magas Szerződő Fél ellen terjesztettek elő, amely tekintetében őt megválasztották.
4. Hivatalból tagja a Kamarának és a Nagykamarának a félként érintett Magas Szerződő Fél tekintetében választott bíró. Ha nincs ilyen, vagy ha a bíró az eljárásban akadályoztatva van, akkor az a személy jár el bírói minőségben, akit a Bíróság elnöke az érintett Szerződő Fél által előzetesen előterjesztett listáról kiválaszt.
5. A Nagykamara tagjai, továbbá a Bíróság elnöke és alelnökei, a Kamarák elnökei és a Bíróság eljárási szabályzatának megfelelően választott más bírák. A 43. Cikk alapján a Nagykamara elé utalt ügyben nem járhat el a Nagykamarában az ítéletet hozó Kamara bírója, kivéve annak elnökét és az érintett Magas Szerződő Fél tekintetében eljáró bíró.

7. Cikk

Az új 26. Cikk után egy új 27. Cikk kerül beiktatásra az Egyezménybe az alábbi szöveggel:

27. Cikk – Az egyesbírák hatásköre

1. Az egyesbíró elfogadhatatlanná nyilváníthatja vagy törölheti a Bíróság ügylajstromából a 34. Cikk

alapján előterjesztett kérelmet, ha az ilyen határozat további vizsgálat nélkül meghozható.

2. A határozat végleges.
3. Ha az egyesbíró nem nyilvánítja a kérelmet elfogadhatatlannak vagy nem törli az ügylajstromból, akkor további vizsgálat céljából megküldi valamilyik tanácsnak vagy Kamarának.

8. Cikk

Az Egyezmény 28. Cikke az alábbiakra változik:

28. Cikk – A tanácsok hatásköre

1. A 34. Cikk alapján előterjesztett kérelmet a tanács egyhangú szavazattal
 - a) elfogadhatatlannak nyilváníthatja vagy törölheti az ügylajstromból, ha az ilyen határozat további vizsgálat nélkül meghozható; vagy
 - b) elfogadhatóvá nyilváníthatja, és egyúttal ítéletet hozhat az ügy érdeméről, ha az ügyben felmerült, az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezését és alkalmazását érintő kérdéssel kapcsolatban a Bíróság jól megalapozott esetjoga rendelkezésre áll.
2. Az 1. bekezdés szerinti határozatok és ítéletek véglegesek.

3. Ha a félként érintett Magas Szerződő Fél tekintetében választott bíró nem tagja a tanácsnak, akkor – figyelembe véve minden releváns tényezőt, beleértve azt is, hogy a Szerződő Fél kifogásolta-e az 1. bekezdés b) pontja alatti eljárás alkalmazását – a tanács az eljárás bármely szakaszában felhívhatja azt a bírót, hogy a tanács valamelyik tagjának helyébe lépjen.

9. Cikk

Az Egyezmény 29. Cikke az alábbiak szerint módosul:

1. Az 1. bekezdés szövege a következőre változik: „Ha a 27. vagy a 28. Cikk alapján nem hoztak határozatot, vagy ha a 28. Cikk alapján nem hoztak ítéletet, akkor az egyik Kamara hoz határozatot a 34. Cikk alapján benyújtott egyéni kérelmek elfogadhatóságáról és érdeméről. Az elfogadhatóság tekintetében külön határozat hozható.
2. A 2. bekezdés vége egy új mondattal egészül ki az alábbi szöveggel: „Az elfogadhatóság tekintetében a Bíróság külön határozatot hoz, hacsak rendkívüli esetekben másképpen nem dönt.
3. A 3. bekezdés törlésre kerül.

10. Cikk

Az Egyezmény 31. Cikke az alábbiak szerint módosul:

1. Az *a)* bekezdés végén az „és” szó törlésre kerül.
2. A *b)* bekezdésből *c)* bekezdés lesz és egy új *b)* bekezdés kerül beiktatásra az alábbi szöveggel:
 - b)* határozatot hoz azokban a kérdésekben, amelyeket a Miniszteri Bizottság a 46. Cikk 4. bekezdése alapján a Bíróság elé terjeszt; és”.

11. Cikk

Az Egyezmény 32. Cikke az alábbiak szerint módosul:

Az 1. bekezdés végén a „34.” szám után egy vessző, és a „46.” szám iktatódik be.

12. Cikk

Az Egyezmény 35. Cikkének 3. bekezdése az alábbiakra változik:

3. A Bíróság a 34. Cikk alapján előterjesztett egyéni kérelmet elfogadhatatlannak nyilvánítja, amennyiben úgy találja, hogy
 - a)* a kérelem az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek rendelkezéseivel összeegyeztet-

hetetlen, nyilvánvalóan alaptalan vagy a kérelmezési joggal való visszaélésnek minősül; vagy

- b) a kérelmező nem szenvedett jelentős hátrányt, kivéve, ha az Egyezményben és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben meghatározott emberi jogok tiszteletben tartása a kérelem érdemének vizsgálatát teszi szükségessé, és azzal a feltétellel, hogy ezen az alapon egyetlen ügy sem utasítható el, amelyet hazai bíróság nem vizsgált meg megfelelően.

13. Cikk

Az Egyezmény 36. Cikkének végére egy új 3. bekezdés kerül az alábbi szöveggel:

3. Az Európa Tanács Emberi Jogi Biztosa a Kamara és a Nagykamara előtt folyamatban lévő minden ügyben írásos észrevételeket tehet, és részt vehet a tárgyalásokon.

14. Cikk

Az Egyezmény 38. Cikke az alábbiakra változik:

38. Cikk – Az ügy vizsgálata

A Bíróság a felek képviselőivel megvizsgálja az ügyet, illetve szükség esetén tényfeltárást végez, amelynek ha-

tékony lefolytatása érdekében az érintett Magas Szerződő Felek minden szükséges segítséget megadnak.

15. Cikk

Az Egyezmény 39. Cikke az alábbiakra változik:

39. Cikk – Békés rendezés

1. A Bíróság az eljárás bármely szakaszában az érdekelt felek rendelkezésére állhat abból a célból, hogy az ügynek az Egyezményben és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben meghatározott emberi jogok tiszteletben tartása alapján történő békés rendezését biztosítsa.
2. Az 1. bekezdés szerinti eljárás bizalmas.
3. Békés rendezés elérése esetén a Bíróság a tények és az elért megoldás rövid ismertetésére szorítkozó határozattal törli az ügyet a lajstromából.
4. Ezt a határozatot továbbítani kell a Miniszteri Bizottsághoz, amely ellenőrzi a békés rendezéssel kapcsolatos határozatban foglalt feltételek végrehajtását.

16. Cikk

Az Egyezmény 46. Cikke az alábbiakra változik:

46. Cikk – Az ítéletek kötelező ereje és végrehajtása

1. A Magas Szerződő Felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik a Bíróság végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.
2. A Bíróság végleges ítéletét el kell juttatni a Miniszteri Bizottsághoz, amely ellenőrzi annak végrehajtását.
3. Amennyiben a Miniszteri Bizottság úgy találja, hogy egy végleges ítélet végrehajtásának ellenőrzését az ítélettel kapcsolatos értelmezési probléma akadályozza, akkor az ügyet a Bíróság elé terjesztheti, hogy az döntsön az értelmezési kérdésről. A Bíróság megkeresésére vonatkozó határozat meghozatalához a Bizottságban részvételre jogosult képviselők kétharmados többségi szavazata szükséges.
4. Amennyiben a Miniszteri Bizottság úgy találja, hogy valamely Magas Szerződő Fél megtagadja a végleges ítélet végrehajtását egy olyan ügyben, amelyben félként szerepel, akkor ezen Szerződő Fél formális értesítését és a Bizottságban részvételre jogosult képviselők kétharmados többségi szavazatával elfogadott határozatának a meghozatalát követően a Bizottság a Bíróságtól kérheti annak a

kérdésnek az eldöntését, hogy ez a Szerződő Fél elmulasztotta-e az 1. bekezdés alapján őt terhelő kötelezettség teljesítését.

5. Amennyiben a Bíróság megállapítja az 1. bekezdés megsértését, akkor az ügyet a meghozandó intézkedések megfontolása céljából megküldi a Miniszteri Bizottságnak. Amennyiben a Bíróság nem állapítja meg az 1. bekezdés megsértését, akkor az ügyet a Miniszteri Bizottság elé terjeszti, amely lezárja az ügy vizsgálatát.

17. Cikk

Az Egyezmény 59. Cikke az alábbiak szerint módosul:

1. Egy új 2. bekezdés kerül beiktatásra az alábbi szöveggel:
2. Az Európai Unió csatlakozhat ehhez az Egyezményhez.
2. A 2., 3. és 4. bekezdés a 3., 4., illetve 5. bekezdéssé válik.

Záró és átmeneti rendelkezések

18. Cikk

1. Ez a jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagállamai részére áll nyitva aláírásra, amelyek az Egyezményt aláírták. Ezen államok kötelezettségvállalásukat az alábbi módok egyikén juttathatják kifejezésre:
 - a) megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás fenntartása nélküli aláírás; vagy
 - b) megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás fenntartásával történő aláírás, amelyet megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás követ.
2. A megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratot az Európa Tanács főtitkáránál kell letétbe helyezni.

19. Cikk

Ez a jegyzőkönyv az azon időpontot követő három hónapos időszak lejártá utáni hónap első napján lép hatályba, amikor az Egyezményben részes valamennyi Szerződő Fél kifejezte kötelezettségvállalását a 18. Cikk rendelkezéseinek megfelelően.

20. Cikk

1. E jegyzőkönyv hatálybalépésének az időpontjától kezdve a jegyzőkönyv rendelkezéseit a Bíróság előtt folyamatban lévő minden kérelemre és minden olyan ítéletre alkalmazni kell, amelynek végrehajtását a Miniszteri Bizottság ellenőrzi.
2. Az e jegyzőkönyv 12. Cikke által a 35. Cikk 3. bekezdésének *b)* pontjaként beiktatott új elfogadhatósági kritérium nem alkalmazható a jegyzőkönyv hatálybalépését megelőzően elfogadhatóvá nyilvánított kérelmek tekintetében. A jegyzőkönyv hatálybalépését követő két évben az új elfogadhatósági kritériumot csak a Bíróság Kamarái és Nagykamarája alkalmazhatja.

21. Cikk

Azon bírák hivatalviselési ideje, akik e jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontjában első hivatali idejüket töltik, *ipso jure* meghosszabbodik olyan módon, hogy az összességében kilenc évet tegyen ki. A többi bíró kitölti hivatali idejét, amely *ipso jure* két évvel meghosszabbodik.

22. Cikk

Az Európa Tanács főtitkára értesíti az Európa Tanács tagállamait

- a) minden aláírásról;
- b) minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezéséről;
- c) e jegyzőkönyv 19. Cikknek megfelelően történt hatálybalépésének az időpontjáról; és
- d) az e jegyzőkönyvre vonatkozó bármely más cselekményről, értesítésről vagy közlésről.

Minek hitelével a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 2004. május 13-án, angol és francia nyelven, mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles; egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Az Európa Tanács főtitkára az Európa Tanács valamennyi tagállama részére hiteles másolatot küld.